МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІНЖЕНЕРНИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ім. Ю.М. ПОТЕБНІ
ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
КАФЕДРА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ, ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА ФІНАНСІВ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Інженерного навчально-наукового інституту ім. Ю.М. Потебні ЗНУ

_____ Н.Г. Метеленко
(підпис) (ініціали та прізвище)

«06» січня 2022 р.

ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки бакалавра
очної (денної) та заочної (дистанційної) форм здобуття освіти
спеціальності **051 Економіка**
освітньо-професійна програма «Інформаційна економіка»

Укладач **Хорошун В.В.,** кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри інформаційної економіки, підприємництва та фінансів

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри інформаційної
економіки, підприємництва та фінансів

Протокол № 7 від "05" січня 202_ р.
Завідувач кафедри

_____ В.В. Глущевський
(підпис) (ініціали, прізвище)

Ухвалено науково-методичною радою
Інженерного навчально-наукового
інституту ім. Ю.М. Потебні ЗНУ

Протокол № 6 від "06" січня 2022 р.
Голова науково-методичної ради
Інженерного навчально-наукового
інституту ім. Ю.М. Потебні ЗНУ

_____ Т.А. Шарапова
(підпис) (ініціали, прізвище)

Погоджено
з навчально-методичним відділом

_____ О.В. Шевченська
(підпис) (ініціали, прізвище)

2022 рік

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><th>1</th><th>2</th><th colspan="2">3</th></tr>
<tr><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність, освітня програма
рівень вищої освіти</td><td rowspan="2">Нормативні показники для планування і розподілу дисципліни на змістові модулі</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>очна (денна) форма здобуття освіти</td><td>заочна (дистанційна) форма здобуття освіти</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Галузь знань
05 «Соціальні та поведінкові науки»</td><td rowspan="2">Кількість кредитів – 4</td><td colspan="2">Обов’язкова</td></tr>
<tr><td colspan="2">Цикл професійної підготовки спеціальності</td></tr>
<tr><td>Спеціальність
051 «Економіка»</td><td rowspan="2">Загальна кількість годин – 120</td><td colspan="2">Семестр:</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Освітньо-професійна програма
Інформаційна економіка</td><td>6 -й</td><td></td></tr>
<tr><td rowspan="3">Змістових модулів – 6</td><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td>26 год.</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Рівень вищої освіти:
бакалаврський</td><td rowspan="4">Кількість поточних контрольних заходів – 12</td><td>26 год.</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>68 год.</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид підсумкового семестрового контролю: залік</td></tr>
</table>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Економічний аналіз» є базові знання з технології створення та аналізу функціонування ринкових процесів на базі економіко-математичного моделювання та новітніх інформаційних технологій.

Основними **завданнями** дисципліни «Економічний аналіз» є:

- оволодіння теоретичними значеннями та інструментарієм математичних методів економічного аналізу ринкових процесів;
- набуття вмінь постановки і самостійного розв'язання задач аналізу, прогнозування, прийняття рішень та управління ринковими процесами.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути таких результатів навчання (знання, уміння тощо) та компетентностей:

Заплановані робочою програмою результати навчання та компетентності	Методи і контрольні заходи
1	**2**
Загальні компетентності: ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	Методи: Наочні методи (схеми, моделі, алгоритми). Словесні методи (лекція, пояснення, робота з підручником). Практичні методи (творчі завдання, контрольні, складання схем і алгоритмів). Логічні методи (індуктивні, дедуктивні, створення проблемної ситуації). Проблемно-пошукові методи (репродуктивні). Метод формування пізнавального інтересу (навчальна дискусія, створення цікавих ситуацій).
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності: СК6. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач. СК12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення. СК13. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності. СК14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків. СК 18. Навички використання пакетів прикладних програм, прикладного	Методи: Дослідницький (самостійна робота, проекти). Наочні методи (схеми, моделі, алгоритми). Проблемно-пошукові методи (репродуктивні). Практичні методи (творчі завдання, контрольні, складання схем і алгоритмів). Логічні методи (індуктивні, дедуктивні, створення проблемної ситуації). Метод формування пізнавального інтересу (навчальна дискусія, створення цікавих ситуацій).

комп'ютерного програмного забезпечення, спеціалізованих цифрових сервісів для вирішення задач аналізу і синтезу соціально-економічних, математичних, інформаційних та інших складних систем.	
Програмні результати навчання: ПРН3. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки, та ринкових процесів; ПРН8. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач ринкової економіки ПРН10. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності ПРН11. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних відносин. ПРН 30. Застосовувати міждисциплінарні методи дослідження на стику економіки, менеджменту, математики, інформатики та інших наук і відповідні прикладні інформаційні та комунікаційні системи й технології для вирішення завдань інформатизації управлінської діяльності економічних систем.	Методи контролю і самоконтролю (усний, письмовий, програмований, лабораторно-практичний). Контрольні заходи: Теоретичне тестування за змістовим модулем. Виконання письмових лабораторних, проблемно-орієнтованих завдань за змістовим модулем. Залік.

Міждисциплінарні зв'язки. Засвоєння навчального матеріалу курсу «Економічний аналіз» базується на знаннях з дисципліни «Математичні основи економіки», «Статистика», «Економетрія». Набуті при вивченні даного курсу знання необхідні для подальшого вивчення курсів: «Економічний ризик та його оцінка», «Моделі прийняття управлінських рішень у бізнесі».

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Методи детермінованого факторного аналізу поведінки соціально-економічних систем і процесів.

Поняття та задачі факторного аналізу. Типи факторного аналізу поведінки економічних об'єктів. Детермінована факторна модель валової продукції. Типи факторних моделей детермінованого аналізу: адаптивні, мультиплікативні та кратні моделі. Засоби обчислення впливу факторів. Метод ланцюжкових підстановок. Індексний метод. Метод абсолютних та відносних різниць. Інтегральний метод. Метод пропорційного ділення. Метод логарифмування.

***Змістовий модуль* 2.** Методи стохастичного факторного аналізу економічних об'єктів.

Поняття та етапи кореляційного аналізу. Методи вивчення парної кореляції. Множинний кореляційний аналіз. Процес побудови багатофакторної регресійної моделі.

***Змістовий модуль* 3.** Аналіз виробництва та реалізації продукції.

Аналіз маркетингової діяльності підприємства. Побудова системи моніторингу динаміки та виконання плану виробництва та реалізації продукції. Аналіз асортименту, структури продукції та її якості. Аналіз ритмічності роботи підприємства та резервів збільшення випуску та реалізації продукції.

***Змістовий модуль* 4.** Аналіз економічного стану та фінансової стійкості підприємств.

Методика визначення узагальнюючого показника фінансового стану підприємств. Рейтинг підприємств за критерієм «суми місць». Тестування підприємств як позичальників. Методика діагностики банкрутства. Багатофакторні формалізовані моделі діагностики банкрутства підприємств. Використання системи формалізованих і неформалізованих показників.

***Змістовий модуль* 5.** Аналіз використання трудових ресурсів.

Аналіз забезпеченості підприємства трудовими ресурсами та використання фонду робочого часу. Аналіз продуктивності праці та ефективності використання трудових ресурсів. Аналіз фонду заробітної плати.

***Змістовий модуль* 6.** Аналіз конкурентного середовища.

Аналіз як метод збору інформації в умовах конкурентного середовища. Концептуальна модель системи моніторингу діяльності конкурентів. Структурна модель системи аналізу конкурентного середовища.

4. Структура навчальної дисципліни

Змістовий модуль	Усього годин	Аудиторні (контактні) години					Самостійна робота, год		Система накопичення балів		
		Усього годин	Лекційні Заняття, год		Практичні заняття, год				Теор. зав-ня, к-ть балів	Практ. зав-ня, к-ть балів	Усього балів
			о/д ф.	з/дист ф.	о/д ф.	з/дист ф.	о/д ф.	з/дист ф.			
1	15	10	5		5		5		5	5	10
2	15	10	5		5		5		5	5	10
3	15	8	4		4		7		5	5	10
4	15	8	4		4		7		5	5	10
5	15	8	4		4		7		5	5	10
6	15	8	4		4		7		5	5	10
Усього за змістові модулі	**90**	52	26		26		38		**30**	**30**	**60**
Підсумковий семестровий контроль **залік**	**30**						30		**20**	**20**	**40**
Загалом	**120**								**100**		

5. Теми лекційних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин
1	Поняття та задачі факторного аналізу	5
2	Поняття та етапи кореляційного аналізу	5
3	Аналіз маркетингової діяльності підприємства	4
4	Методика визначення узагальнюючого показника фінансового стану підприємств	4
5	Аналіз забезпеченості підприємства трудовими ресурсами та використання фонду робочого часу	4
6	Аналіз як метод збору інформації в умовах конкурентного середовища	4
Разом		**26**

6. Теми практичних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин
1	Детермінована факторна модель валової продукції.	5
2	Множинний кореляційний аналіз	5
3	Аналіз асортименту, структури продукції та її якості	4
4	Багатофакторні формалізовані моделі діагностики банкрутства підприємств	4
5	Аналіз продуктивності праці та ефективності використання трудових ресурсів	4
6	Структурна модель системи аналізу конкурентного середовища	4
Разом		**26**

7. Види і зміст поточних контрольних заходів

№ змістовного модуля	Види поточних контроль-них заходів	Зміст поточного контрольного заходу	*Критерії оцінювання	Усього балів
1	**2**	**3**	**4**	**5**
1	Тест 1	Питання для підготовки: Типи факторних моделей детермінованого аналізу: адаптивні, мультиплікативні та кратні моделі. Засоби обчислення впливу факторів. Метод ланцюжкових підстановок. Індексний метод. Метод абсолютних та відносних різниць.	Тестові питання оцінюються: правильно/ неправильно. Кількість питань – 5. Правильна відповідь оцінюється у 1 бал.	**5**

	Практична робота 1	Вимоги до виконання та оформлення: Лабораторна робота у вигляді файлів MS Excel завантажена на сайт системи Moodle ЗНУ.	Кожне завдання практичної роботи за змістовим модулем оцінюється від 1 до 5 балів з урахуванням відповідей на запитання при захисті роботи. Загальна максимальна сума балів визначається кількістю завдань в роботі.	**5**
Усього за ЗМ 1	**2**			**10**
2	Тест 2	Питання для підготовки: Поняття та етапи кореляційного аналізу. Методи вивчення парної кореляції. Множинний кореляційний аналіз. Процес побудови багатофакторної регресійної моделі.	Тестові питання оцінюються: правильно/ неправильно. Кількість питань – 5. Правильна відповідь оцінюється у 1 бал.	**5**
	Практична робота 2	Вимоги до виконання та оформлення: Практична робота у вигляді файлів MS Excel завантажена на сайт системи Moodle ЗНУ.	Кожне завдання практичної роботи за змістовим модулем оцінюється від 1 до 5 балів з урахуванням відповідей на запитання при захисті роботи. Загальна максимальна сума балів визначається кількістю завдань в роботі.	**5**
Усього за ЗМ 2	**2**			**10**
3	Тест 3	Питання для підготовки: Аналіз асортименту, структури продукції та її якості. Аналіз ритмічності роботи підприємства та резервів збільшення випуску та реалізації продукції.	Тестові питання оцінюються: правильно/ неправильно. Кількість питань – 5. Правильна відповідь оцінюється у 1 бал.	**5**
	Практична робота 3	Вимоги до виконання та оформлення: Практична робота у вигляді файлів MS Excel завантажена на сайт системи Moodle ЗНУ.	Кожне завдання практичної роботи за змістовим модулем оцінюється від 1 до 5 балів з урахуванням відповідей на запитання при захисті роботи. Загальна максимальна сума балів визначається кількістю завдань в роботі.	**5**
Усього за ЗМ 3	**2**			**10**
4	Тест 4	Питання для підготовки: Тестування підприємств як позичальників. Методика діагностики банкрутства. Багатофакторні формалізовані моделі діагностики банкрутства підприємств.	Тестові питання оцінюються: правильно/ неправильно. Кількість питань – 5. Правильна відповідь оцінюється у 1 бал.	**5**
	Практична робота 4	Вимоги до виконання та оформлення: Практична робота у вигляді файлів MS Excel завантажена на сайт системи Moodle ЗНУ.	Кожне завдання практичної роботи за змістовим модулем оцінюється від 1 до 5 балів з урахуванням відповідей на запитання при захисті роботи. Загальна максимальна сума балів визначається кількістю завдань в роботі.	**5**
Усього за ЗМ 4	**2**			**10**
5	Тест 5	Питання для підготовки: Аналіз забезпеченості підприємства трудовими ресурсами та використання фонду робочого часу. Аналіз продуктивності праці та ефективності використання трудових ресурсів. Аналіз фонду заробітної плати.	Тестові питання оцінюються: правильно/ неправильно. Кількість питань – 5. Правильна відповідь оцінюється у 1 бал.	**5**

	Практична робота 5	Вимоги до виконання та оформлення: Практична робота у вигляді файлів MS Excel завантажена на сайт системи Moodle ЗНУ.	Кожне завдання практичної роботи за змістовим модулем оцінюється від 1 до 5 балів з урахуванням відповідей на запитання при захисті роботи. Загальна максимальна сума балів визначається кількістю завдань в роботі.	**5**
Усього за ЗМ 5	**2**			**10**
6	Тест 6	Питання для підготовки: Аналіз як метод збору інформації в умовах конкурентного середовища. Концептуальна модель системи моніторингу діяльності конкурентів. Структурна модель системи аналізу конкурентного середовища.	Тестові питання оцінюються: правильно/ неправильно. Кількість питань – 5. Правильна відповідь оцінюється у 1 бал.	**5**
	Практична робота 6	Вимоги до виконання та оформлення: Практична робота у вигляді файлів MS Excel завантажена на сайт системи Moodle ЗНУ.	Кожне завдання практичної роботи за змістовим модулем оцінюється від 1 до 5 балів з урахуванням відповідей на запитання при захисті роботи. Загальна максимальна сума балів визначається кількістю завдань в роботі.	**5**
Усього за ЗМ 6	**2**			**10**
Усього за змістові модулі	**12**			**60**

*(критерії оцінювання за електронним посиланням)

8. Підсумковий семестровий контроль

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
Залік	**Тестування**	Питання для підготовки: див. питання до ЗМ 1–4 у таблиці 7. Тестування передбачає обмежену у часі (40 хвилин) відповідь на теоретичні питання. У разі дистанційної форми навчання екзамен проходить у тестовій формі через платформу Moodle.	Тестові питання оцінюються: правильно/ неправильно. Кількість питань – 20. Правильна відповідь оцінюється у 1 бал.	**20**
	Розв'язання задачі	Задача у середовищі Ms Excel	Задача складається з 4 практичних завдань, за кожне з яких студент може отримати до 5 балів, з урахуванням відповідей на запитання при захисті роботи.	**20**
Усього за підсумковий семестровий контроль	**2**			**40**

9. Рекомендована література

Основна:

1. Андреєва Г.І. Економічний аналіз : навч.–метод. посіб. Київ : Знання, 2018. 263 с.
2. Волкова Н.А., Подвальна Н.Е. Організація та методика економічного аналізу : навч. посіб. Одеса : ОДЕУ, Ротапринт, 2013. 267 с.
3. Воронко О.С., Штепа Н.П. Економічний аналіз : навч. посіб. Львів : Новий Світ-2000, 2011. 279 с.
4. Економічний аналіз : навч. посіб. / Н. А. Волкова, Р. М. Волчек, О. М. Гайдаєнко [та ін.] ; за ред. Н. А. Волкової. Одеса : ОНЕУ, Ротапринт, 2015. 310 с.
5. Економічний аналіз у схемах і таблицях : навч. посіб. / І. М. Парасій-Вергуненко, С. В. Калабухова, Г. А. Ямборко [та ін.] ; за ред. Л. М. Кіндрацької, І. М. Парасій-Вергуненко. – Київ : КНЕУ, 2012. 323 с.
6. Економічний ризик: методи оцінки і управління : навч. посіб. / за заг. ред. Т. А. Васильєвої, Я. М. Кривич. Суми : УАБС НБУ, 2015. 208 с.
7. Ковальчук Т. М. Теорія економічного аналізу : навч.- метод. посіб. Чернівці : Рута, 2011. 392 с.
8. Косова Т. М. Організація і методика економічного аналізу : навч. посіб. Київ : Центр учбової л-ри, 2012. 528 с.
9. Отенко В.І., Іванієнко В.В., Азаренков Г.Ф.. Теорія економічного аналізу : навч. посіб. Харків : ІНЖЕК, 2015. 339 с.
10. Хорошун В. В. Системи моніторингу в економіці: навч.-метод. посібник для студ. ЗДІА галузь знань 0305 «Економіка та підприємництво» напрям підготовки 6.030502 «ЕК». Запоріжжя : ЗДІА, 2010. 99 с.
11. Економічний аналіз і діагностика стану сучасного підприємства: навч. посібник для внз / за ред. Т. Д. Костенко, Є. О. Підгора, В. С. Рижиков та ін. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : Центр навч. літ., 2017. 398 с.
12. Катренко А.В. Системний аналіз об'єктів та процесів комп'ютеризації: навч. посібник для вищ. закладів освіти. Львів : Новий Світ 2000, 2013. 419 с.

Додаткова:

1. Паламарчук Т.М., Русак О.П. *Економічний аналіз та методологія його проведення.* Вісник ЖНАЕУ. 2016. № 2 (57), т. 2. С. 43–53.
2. Формування моделі економічного розвитку України у післякризовому світі : аналітична доповідь / авт. кол. : Я. А. Жаліло, Д. С. Покришка та ін. Київ : НІСД, 2014. 116 с. (Економіка ; Вип.14).
3. Єфименко Т.І., Гасанов С.С., Користін О.Є., Глущенко О.О., Максименко Л.П., Котляревський Я.В., Клепчуков В.П., Корженівський Я.В. Розвиток національної системи фінансового моніторингу : монографія. Київ : ДННУ «Академія фінанасового управління», 2013. 380 с.

4. Рогоза М.Є., Сененко І.А. Управління соціально-економічним розвитком підприємств: механізми, моделі формування та організація процесів : монографія. Полтава : ПУЕТ, 2013. 99 с. URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi51/0039910.pdf ;

5. Бурaльов Є.П. Системологія: моніторинг і вектор розвитку. Київ : 2008. 260 с.

6. Азаренкова Г. М. Аналіз моделювання і управління ризиком (в схемах та прикладах): навч. посіб. для студ. екон. спец. вищ. навч. закл. усіх форм навч. Львів: Новий світ-2000, 2015. 240 с. (Вища освіта в Україні);

7. Власюк О.С. Економіко-математичне моделювання процесів соціально-економічного розвитку України. Київ : Акад. фін. управління, 2011. 520 с.

Інформаційні ресурси:

1. Наукова бібліотека Запорізького національного університету. URL: http://library.znu.edu.ua.

2. Система електронного забезпечення навчання ЗНУ. URL: https://moodle.znu.edu.ua.

3. Національна бібліотека України ім. Вернадського: веб-сайт. URL: http://www.nbuv.gov.ua.

4. Добротвор І.Г., Саченко А.О., Буяк Л.М. Системний аналіз : навч. посіб. Тернопіль : ТНЕУ, 2019. 170 с. URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi59/0043939.pdf.

5. Застосування економіко-математичних методів для аналізу ринкових процесів. URL: nbuv.gov.ua

6. Енциклопедія сучасної України. URL: http://esu.com.ua

7. Математичні методи в економічному аналізі. URL: https://pidru4niki.com

8. Роль економіко-математичних методів ефективного управління підприємством. URL: http://www.economy.nayka.com.ua